

Overgang Voortgezet onderwijs

Naar het voortgezet onderwijs

De stap van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs is belangrijk in het leven van een kind. De voorlichting aan de ouders ten behoeve van de schoolkeuze begint daarom tijdig.

Op de eerste informatieavond in groep 7 en 8 wordt voor het eerst over de naderende schoolkeuze gesproken.

Het voortgezet onderwijs organiseert zelf ook voorlichtingsavonden, ouders kunnen scholen voor voortgezet onderwijs bezoeken voor nadere informatie.

De school brengt een advies uit dat is gebaseerd op de gegevens die het team in de loop van de schoolperiode over de leerling heeft verzameld.

Pas als de CITO- M toets is afgenomen volgt een schooladviesgesprek en wordt de advisering afgerond.

Naast een voorlichtingsavond organiseren de scholen voor voortgezet onderwijs open dagen.

Ouders en leerlingen kunnen op die dagen zien wat er op de scholen wordt gedaan. De leerlingen van groep 8 gaan ook met de klas op bezoek bij een school voor voortgezet onderwijs. Ze krijgen dan algemene informatie over het voortgezet onderwijs en een rondleiding. Dit bezoek vindt plaats onder schooltijd, zodat de leerlingen een goede indruk krijgen van hoe het in de praktijk toegaat.

Ouders maken op grond van alle gegevens zelf een definitieve schoolkeuze. Het is aan de school van voortgezet onderwijs om te bepalen of een aangemelde leerling wordt toegelaten.

Na plaatsing op het voortgezet onderwijs wordt de basisschool op de hoogte gehouden van de vorderingen van de oud-leerlingen. Behalve een schriftelijke rapportage van de resultaten, vindt er mondeling overleg plaats. Dit gebeurt meestal rond januari, februari voor de leerlingen voor PRO en LWOO en in april voor de andere leerlingen.

Voor meer informatie met betrekking tot de doorverwijzing voortgezet onderwijs verwijzen wij u naar onze website (www.sintjozefschoolmoordrecht.nl).

Overgang Voortgezet onderwijs

Inhoudsopgave

1 Inleiding	4
2 Schooladvies	4
3 Plaatsingswijzer Midden Holland	5
4 Profielen	6
4.1 Vwo	7
4.2 Havo	9
4.3 Vmbo-theoretische leerweg	11
4.4 Vmbo-kadergerichte leerweg	14
4.5 Vmbo-beroepsgerichte leerweg	16
5 Tijdpad doorverwijzing Voortgezet Onderwijs	23

1. Inleiding

In vergelijking met andere landen worden leerlingen in het Nederlandse onderwijs vroeg geselecteerd naar de verschillende onderwijssoorten in het voortgezet onderwijs. Gelijke kansen voor alle leerlingen vraagt om goede adviesprocedures op de scholen, zodat zo veel mogelijk leerlingen op de juiste plek terechtkomen.

Wanneer een leerling wordt toegelaten op een bepaald niveau in het voortgezet onderwijs, moet een leerling dat niveau ook aankunnen. Het is niet altijd eenvoudig om dit niveau goed te voorspellen. Dit vereist veel professionaliteit van de basisschool. Het is niet voor niets dat de wetgever heeft bepaald dat er een advies moet zijn waarin het professionele oordeel van de basisschool tot uitdrukking komt en dat dit advies daarnaast moet worden ondersteund met informatie op basis van een toets.

Het leervermogen van de leerling voor het voortgezet onderwijs hangt niet alleen af van de prestaties in het basisonderwijs of de scores op bepaalde toetsen (kwantitatieve data), maar ook van niet-cognitieve kenmerken zoals interesse, motivatie en doorzettingsvermogen (kwalitatieve data) en van nog niet tot ontwikkeling gekomen talenten. Naast de prestaties en de niet-cognitieve kenmerken van de leerling zijn ook andere invloeden denkbaar. Te denken valt aan de sociaal economische achtergrond van de leerling, de etnische achtergrond, de schoolkenmerken, regionale kenmerken of het aanwezige aanbod aan voortgezet onderwijs. Het is mogelijk dat van deze leerlingkenmerken of omgevingskenmerken invloed uitgaat.

Kort gezegd zijn voor plaatsing op het voortgezet onderwijs drie elementen van belang:

1. de wens van ouder/kind, de plaatsingswijzer en het schooladvies.
2. De school voor voortgezet onderwijs beslist over plaatsing.
3. Het definitieve advies is niet onderhandelbaar.

2. Schooladvies

De adviezen op de Sint Jozefschool worden gemaakt door de leerkrachten van groep 6, 7 en 8, de directeur en intern begeleider.

In groep 7 maken wij een voorlopig advies. Dit advies is een dakpanadvies (*bijvoorbeeld havo/vwo*).

In groep 8 maken wij een definitief advies. Het advies is eenduidig en er wordt een brugklatype geadviseerd. Dit brugklatype is soms wel een dakpanadvies. *Bijvoorbeeld een advies havo/vwo of een advies VMBO basis/kader*.

Het advies wordt gebaseerd op het LOVS (CITO), de plaatsingswijzer, het leerlingdossier en de persoonlijkheid van de leerling. Naast het gebruik van kwantitatieve data wordt dus ook gebruik gemaakt van kwalitatieve data (zie inleiding).

Het definitieve advies is niet onderhandelbaar en de school voor voortgezet onderwijs beslist over plaatsing.

Voor plaatsing op het voortgezet onderwijs zijn drie elementen van belang: de wens van ouder/kind, de plaatsingswijzer en het schooladvies. Met name de plaatsingswijzer is een belangrijke tool voor het Voortgezet Onderwijs (VO). Deze zullen we hieronder nader toelichten.

In de regio Midden-Holland Rijnstreek maken we gebruik van het digitale systeem van Onderwijs Transparant (OT) om de informatie over de leerlingen via het Onderwijskundig rapport (OKR) over te dragen naar de VO-scholen. Alle basisscholen en VO-scholen in onze regio werken met dit systeem. Ouders ontvangen een print van deze gegevens en geven middels hun handtekening toestemming om deze door te sturen.

3. Plaatsingswijzer Midden Holland Rijnstreek

De Sint Jozefschool valt onder de regio Midden-Holland Rijnstreek. Deze regio maakt gebruik van de plaatsingswijzer.

De plaatsingswijzer is een instrument op basis waarvan een school voor voortgezet onderwijs in de regio komt tot een plaatsingsbesluit. De basisschool gebruikt het instrument ter onderbouwing van haar advies aan leerlingen, ouders en naar het voortgezet onderwijs.

Het instrument heeft betrekking op de prestaties van de leerling op gebied van Nederlandse taal en rekenen. Daartoe wordt gekeken naar de toetsresultaten van de toetsen uit groepen 6 t/m 8 van het CITO leerlingvolgsysteem. Het betreft de toetsen begrijpend lezen, rekenen-wiskunde en aanvullend ook spelling en technisch lezen. De toetsen uit groep 8 (M8) wegen zwaarder dan de toetsen uit de voorgaande leerjaren. Van de vaardigheden in het CITO leerlingvolgsysteem is begrijpend lezen de belangrijkste (meest voorspellende); daarna volgen in volgorde van belangrjkheid rekenen/wiskunde, spelling en technisch lezen.

Werkwijze plaatsingswijzer

De plaatsingswijzer bestaat uit een tabel waaruit af te lezen is aan welke normen de toetsuitslagen moeten voldoen om te passen bij een wenselijk schoolniveau. Daarbij worden bij elk schoolniveau twee profielen onderscheiden; een basisprofiel en een bespreekprofiel. Ondersteunt de plaatsingswijzer het schooladvies, dan betreft het een basisprofiel, zo nee dan wordt het een bespreekprofiel. In het geval van een bespreekprofiel dient de basisschool het advies te beargumenteren.

Basisprofiel

Uitgangspunt is het basisprofiel. Een leerling met een basisprofiel voldoet aan de normen passend bij het betreffende schoolniveau. Indien het aanvankelijke schooladvies en de plaatsingswijzer met elkaar overeenstemmen behoeft dit geen verdere discussie.

Bespreekprofiel

Bij leerlingen die binnen het bespreekprofiel vallen is er sprake van twee varianten:

- variant; dit betreft de leerlingen die mogelijk iets meer in hun mars hebben dan het geadviseerde schoolniveau of de leerlingen die niet voldoen aan het basisprofiel van het geadviseerde schoolniveau, maar waarvan de basisschool meent dat het betreffende schoolniveau toch het best passend is bij deze leerling.
- ondersteuningsbehoefte variant; dit betreft de leerlingen die, op basis van het leerlingvolgsysteem, niet aan de eisen voor het betreffende onderwijsniveau lijken te voldoen, maar waarvoor de verklaring gevonden wordt in bijvoorbeeld een gediagnosticeerde leerstoornis (bijvoorbeeld dyslexie) of een diagnose op sociaal-emotioneel gebied (bijvoorbeeld PDD-NOS).

Voor beide varianten geldt dat de school het advies onderbouwt en dat bespreking in het kader van de warme overdracht aan de orde is. Voor de bespreekprofielen geldt dat de basisschool en/of VO school voorafgaand aan de plaatsing aan kan geven dat bespreking gewenst is alvorens tot plaatsing wordt overgegaan.

In de tabellen van de plaatsingswijzer wordt uitgegaan van de niveau-indeling van het CITO met de Romeinse cijfers I tot en met V. Tussen haakjes zijn ook de vaardigheidsscores opgenomen omdat deze een wat nauwkeurigere informatie geven. Verder is er een onderscheid gemaakt tussen de toetsen behorend bij M8 en de toetsen uit de groepen 6 en 7. Scholen doen dit in de maand januari, februari.

Type leerling

Per schoolrichting past een type leerling. We beschrijven bij de profielen vwo, havo en vmbo-tl de verschillende types. We maken hierbij een onderscheid tussen de volgende 4 aspecten:

- Verhouding tot de leerstof
- Verhouding tot de docent
- Resultaten
- Werkhouding

4. Profielen

Er zijn profielen opgesteld, in Onderwijs transparant, aan de hand van CITO LOVS M8 voor:

VWO

HAVO

VMBO -theoretische leerweg (VMBOTL)

VMBO -kadergerichte leerweg (VMBO-KL)

VMBO-beroepsgerichte leerweg (VMBO-BL)

Legenda behorende bij de profielen in Onderwijs Transparant:

: Boven de APW-bandbreedte (*Basisprofiel*)

: Binnen de APW-bandbreedte (*Basisprofiel*)

: Aan de onderkant van de APW-bandbreedte (Is er alleen bij B8 en M8) (*Bespreekprofiel*)

: Onder de APW-bandbreedte (*Bespreekprofiel*)

: Geen APW-bandbreedte beschikbaar (o.a. bij TL B6 t/m E7)

4.1 VWO

Basisprofiel

De leerling heeft in groep 6 t/m 8 op de toetsen die deel uitmaken van het leerlingvolgsysteem, over het geheel genomen, resultaten behaald op niveau I, in elk geval bij begrijpend lezen en inzichtelijk rekenen.

Advies Bao	VWO	
Cito LVS M8	niveau	Vaardigheidsscore
- begrijpend lezen	I	> 70
- rekenen	I	≥ 121
- spellen	I	> 149
- technisch lezen (DMT)	I	> 106
Cito LVS groep 6-7	Leerling heeft overwegend I-scores. Maximaal 2 II-scores	

Bespreekprofielen

Advies Bao	VWO			
Cito LVS M8	niveau	Vaardigheidsscore	niveau	Vaardigheidsscore
- begrijpend lezen	I	> 70	II	>60
- rekenen	II	≥ 115	I	≥ 121
Cito LVS groep 6-7	Indien er meer dan 2 keer een II is behaald moet er sprake zijn van een gediagnosticeerde specifieke leer- of gedragsstoornis. Basisschool moet advies VWO onderbouwen. Bij toelating is werkhouding van de leerling doorslaggevend.			
Beslissing	Niet toelaten bij combinatie -/- (rood)			

Het VWO

A. Werkhouding:

Inzet / tempo

Is in staat door te werken.

Neemt af en toe het voortouw bij een groepsopdracht.

Heeft doorzettingsvermogen.

Zelfbeeld

Heeft een kritische houding.

Beoordeelt eigen werk reëel.

Kan een reële inschatting geven van het resultaat.

Kan reflecteren op eigen prestaties.

Interesse

Geïnteresseerd in veel van de lesstof.

Heeft belangstelling van algemeen maatschappelijke zaken.

Toont betrokkenheid bij het lesgebeuren.

Huiswerkattitude

Besteedt voldoende aandacht aan huiswerk.

Huiswerk wordt gemaakt, tenzij de stof niet is begrepen.

Plant het huiswerk en werkt vooruit.
Maakt huiswerk, indien de noodzaak ervan in wordt gezien.
Houdt zich aan planning en afspraken.

B. Niveau/intellectuele capaciteiten:

Probleemoplossend Vermogen

Trekt duidelijke conclusies uit eigen onderzoek.

Vormt zich een abstracte voorstelling van zaken.

Kan hoofd- en bijzaken scheiden in een zakelijke tekst.

Vindt de essentie uit een informatiebron.

Weet toepassingen te bedenken van de theorie.

Ziet samenhang in complexe situaties. Heeft overzicht over feiten en gegevens. (H)erkent het probleem.

Heeft overzicht over de te nemen stappen.

Heeft inzicht in oplossingen (creatief).

C. Vaardigheden:

Concentratie

Kan zich afsluiten van omgevingsruis en doorwerken aan een taak.

Kan gedurende langere tijd luisteren naar de uitleg van de leerkracht en de hoofdzaken eruit halen.

Zelfstandigheid

Weet zich over tegenslagen heen te zetten.

Kan doelgericht werken. Stelt meer algemene vragen.

Kan ook open, minder gestructureerde opdrachten aan.

Kan samenwerken met klasgenoten en denkt mee over een taakverdeling.

Stelt eisen aan het resultaat.

Is in staat een heldere presentatie te geven.

Kan een uitleg/instructie snel begrijpen.

Heeft overzicht over een aantal denkstappen tegelijkertijd.

Voert de opgegeven taak goed en snel uit.

Verwerkt commentaar van de docent gemakkelijk.

Kan overzichtelijk en beknopt aantekeningen maken.

Heeft overzicht over de verschillende taken die hij moet maken.

Kan efficiënt werken in bibliotheek en op internet.

Houdt zich aan de regels en afspraken met betrekking tot huiswerk, inleverdata, uitvoeren van een opdracht.

Is in staat geconcentreerd en zelfstandig te werken aan open taken.

4.2 HAVO

Basisprofiel

De leerling heeft in groep 6 t/m 8 op de toetsen die deel uitmaken van het leerlingvolgsysteem, over het geheel genomen, resultaten behaald op niveau II, in elk geval bij begrijpend lezen en inzichtelijk rekenen.

Advies HAVO	Cito niveau	vaardigheidsscore
- begrijpend lezen	II	≥ 60
- rekenen	II	≥ 115
- spellen	II	≥ 145
- technisch lezen (DMT)	II	≥ 99
Cito LVS groep 6-7	Leerling heeft maximaal 2 keer een III-score behaald.	

Bespreekprofielen

Advies Bao	HAVO			
	niveau	Vaardigheidsscore	niveau	vaardigheidsscore
Cito LVS groep 8				
- begrijpend lezen	II	> 60	III	> 52
- rekenen	III	> 109	II	> 115
Cito LVS groep 6-7	Indien er meer dan 2 keer een III score is behaald moet er sprake zijn van een gediagnosticeerde specifieke leer- of gedragsstoornis. Basisschool moet advies HAVO onderbouwen. Werkhouding van de leerling is doorslaggevend.			
Beslissing	Niet toelaten bij combinatie -/- (rood)			

De HAVO

A. Werkhouding:

Inzet / tempo

Gaat aan het werk als de docent daartoe opdracht geeft.

Stopt met werken als er naar eigen inzicht voldoende tijd en aandacht aan besteed is.

Als het abstractievermogen zwak is, kan de leerling dankzij een flink doorzettingsvermogen succesvol zijn.

Zelfbeeld

Kan redelijk reflecteren op eigen prestaties.

Kan goed inschatten of de stof begrepen is.

Interesse

Verdiept zich in maatschappelijke ontwikkelingen als een relatie gelegd kan worden met de eigen leef sfeer.

Geïnteresseerd in de lesstof waarvan het praktische nut duidelijk is.

Kiest voor gedrag en opvattingen van een peer group.

Is gericht op reacties van klasgenoten.

Kan luisteren naar docent en medeleerlingen.

Huiswerkattitude

Kiest doelbewust voor wel of niet maken van huiswerk.

Is gericht op het begrijpen van huiswerkopdrachten.

Is vlot klaar met huiswerkopdrachten.

Vindt het lastig om zich te motiveren om te herhalen.
Kan een planning maken voor de langere termijn, maar houdt zich niet altijd aan die planning.
Werkt aan het huiswerk van de volgende dag.

B. Niveau/intellectuele capaciteiten:

Probleemoplossend Vermogen

Moet begeleid worden bij het vormen van een abstracte voorstelling uit concrete zaken.

Kan hoofd- en bijzaken scheiden in korte zakelijke teksten.

Kan zelf conclusies trekken uit eenvoudig, eigen onderzoek.

Denkt in praktische toepassingen.

Heeft overzicht over een flinke hoeveelheid feiten en gegevens.

Ziet samenhang in enigszins complexe situaties.

C. Vaardigheden:

Concentratie

Kan zich laten afleiden door omgevingsruis.

Concentreert zich goed bij overzichtelijke, goed gestructureerde taken.

Zelfstandigheid

Weet zich over tegenslagen heen te zetten.

Kan zelfstandig werken aan een duidelijk gestructureerde taak.

Werkt aan het huiswerk voor de volgende dag.

Werkt met korte termijn planningen.

Kan creatieve opdrachten aan.

Kan geleerde stof in eenvoudige, nieuwe situaties toepassen.

Kan een uitleg/instructie begrijpen als er systematisch wordt uitgelegd.

Kan een aantal denkstappen tegelijk nemen.

Kan werkzaamheden op korte termijn goed overzien.

Heeft behoefte aan afwisseling van opdrachten en werkvormen.

Kan gedurende wat langere tijd geconcentreerd, zelfstandig werken.

Kan een planning maken voor de langere termijn, maar houdt zich daar niet altijd aan.

4.3 VMBO TL

Basisprofiel

De leerling heeft in groep 6 t/m 8 op de toetsen die deel uitmaken van het leerlingvolgsysteem, over het geheel genomen, resultaten behaald op gemiddeld niveau III en laag niveau II.

Advies VMBO/T	Cito niveau	vaardigheidsscore
- begrijpend lezen	III	> 52
- rekenen	III	>109
- spellen	III	>145
- technisch lezen (DMT)	III	≥93
Cito LVS groep 6-7	Leerling heeft maximaal 2x IV scores en geen V scores behaald in groep 6-7.	

Bespreekprofielen

Advies Bao	VMBO/T			
	niveau	vaardigheidsscore	niveau	Vaardigheidsscore
Cito LVS groep 8				
- begrijpend lezen	III	>52	IV	>42
- rekenen	IV	≥103	III	≥109
Cito LVS groep 6-7	Indien er meer dan 2 keer een IV score is behaald moet er sprake zijn van een gediagnosticeerde specifieke leer- of gedragsstoornis. Basisschool moet advies T onderbouwen. Werkhouding van de leerling is doorslaggevend.			
Beslissing	Niet toelaten bij combinatie -/- (rood)			

VMBO Theoretische leerweg

A. Werkhouding:

Inzet / tempo

Is afwachtend bij groepsopdrachten.

Gaat aan het werk als de docent daarvoor opdracht geeft.

Onderbreekt het werk zo nu en dan.

Werkt goed aan kort durende opdrachten.

Zelfbeeld

Kan inschatten of de stof is begrepen.

Kan inschatten of er voldoende of onvoldoende geleerd is.

Heeft moeite goed te reflecteren op de eigen prestaties.

Koppelt leren aan de persoon van de leraar.

Is gevoelig voor reacties van klasgenoten.

Raakt snel ontmoedigd als er teveel feiten en gegevens worden gepresenteerd.

Interesse

Ziet als nut van het leren het behalen van een diploma.

Gedrag en opvattingen van leeftijdgenoten en van idolen zijn heel bepalend.

Huiswerkattitude

Is vlot klaar met huiswerk; gericht op reproductie.

Maakt het huiswerk voor de volgende dag.

Houdt zich niet erg bezig met het overzicht van taken.

Heeft begeleiding nodig bij het zich (blijven) houden aan regels en afspraken met betrekking tot huiswerk, inleverdata en het uitvoeren van een verslag of opdracht.

B. Niveau/intellectuele capaciteiten:

Probleemoplossend Vermogen

Heeft moeite met het vinden van de essentie uit een informatiebron.

Vindt het moeilijk een verband te zien tussen een concrete situatie en een formule.

Kan een uitleg/instructie begrijpen als er stap voor stap wordt uitgelegd.

Heeft overzicht over een geringe hoeveelheid feiten en gegevens.

Heeft begeleiding nodig om samenhang te ontdekken in complexe situaties.

C. Vaardigheden:

Concentratie

Laat zich snel afleiden door omgevingsruis.

Kan zich concentreren als een einddoel van de taak in beeld is.

Kan voor een korte tijd luisteren naar de docent of medeleerling.

Werkt door als de docent positieve feedback geeft.

Zelfstandigheid

Kan taakgericht werken.

Werkt goed door als de taak concreet en goed gestructureerd is.

Voelt zich snel persoonlijk aangesproken.

Heeft behoefte aan afwisseling in opdrachten en werkvormen.

Wordt onrustig en onzeker van opdrachten met open karakter.

Binnen het VMBO Theoretische leerweg is leerwegondersteunend onderwijs daarbij vooral gericht op leerlingen met:

Moeilijkheden in de basisvaardigheden:

- Disharmonische aanlegstructuur (bv. Taalaanleg sterk – ruimtelijk zwak)
- Ernstige dyslexie / taalstoornissen
- Geheugenproblemen
- Tempo moeilijkheden
- Concentratieproblemen
- Grote achterstanden in de leerstofvorderingen
- Motorische handicaps
- Problemen met de visuele waarneming
- Zintuiglijke stoornissen
- Ernstige rekenstoornissen
- Stoornissen in de ruimtelijke oriëntatie

Attitudes en gewoontes:

- Chaotische instelling
- Problemen in de organisatie van werk op school en huiswerk
- Begeleidbare motivatieproblemen

Relatieproblemen:

- Relatieproblemen met ouders, leraren en andere volwassenen
- Relatieproblemen met leeftijdgenoten
- Milieuomstandigheden, die de ontwikkeling van het kind in de weg staan
- Algemene contactstoornissen (autistisch spectrum)

Emotionele problemen:

- Licht psychiatrische stoornissen
- Impulsiviteit
- Onzekerheid
- Faalangst
- Teruggetrokken gedrag
- Problemen met het maken van keuzen
- Paniek in nieuwe situaties
- Zelfoverschatting / zelfonderschatting
- Kinderlijkheid (vertraagde ontwikkeling)
- Psychosomatische klachten
- ADHD-problematiek
- Fobische klachten
- Depressief gedrag
- Pervasieve ontwikkelingsstoornis

Contra-indicaties:

- Plaatsbaarheid binnen het reguliere VO.
- Enkelvoudige problematiek in combinatie met een duidelijke praktische gerichtheid. In dat geval wordt naar de beroepsgerichte leerweg doorverwezen.
- Leerlingen die in sterke mate acting out gedrag vertonen in contact met leeftijdgenoten en volwassenen. Hier is het VSO-ZMOK een meer passend schooltype.
- Probleemleerlingen die het gezag van volwassenen niet accepteren. Ook hier is VSOZMOK een meer passend schooltype.
- Leerlingen met te zware lichamelijke of psychiatrische handicaps. Voor deze leerlingen zijn aangepaste vormen van onderwijs beschikbaar.

4.4 VMBO KL

Basisprofiel

De leerling heeft in groep 6 t/m 8 op de toetsen die deel uitmaken van het leerlingvolgsysteem, over het geheel genomen op niveau III en IV.

Advies Bao	K	
Cito LVS M8	niveau	Vaardigheidsscore
- begrijpend lezen	IV	> 42
- rekenen	IV	> 103
- spellen	IV	> 139
- technisch lezen (DMT)	III	> 93
Cito LVS groep 6-7	Leerling heeft maximaal 2x V scores behaald	

Bespreekprofielen

Advies Bao	K			
Cito LVS M8	niveau	Vaardigheidsscore	niveau	Vaardigheidsscore
- begrijpend lezen	IV	> 42	V+	> 35
- rekenen	V+	> 92	/IV	> 103
Cito LVS groep 6-7	Indien er meer dan 2 keer een V score is behaald moet er sprake zijn van een gediagnosticeerde specifieke leer- of gedragsstoornis. Basisschool moet advies K onderbouwen. Bij toelating zijn werkhouding en sociaal-emotioneel functioneren van de leerling doorslaggevend.			
Beslissing	Niet toelaten bij combinatie +/- (rood)			

VMBO Kaderberoepsgerichte leerweg

A. Werkhouding:

Inzet / tempo

Is afwachtend bij groepsopdrachten.

Gaat aan het werk als de docent daarvoor opdracht geeft.

Onderbreekt het werk; wordt afgeleid door eigen gedachten en door wat er in de klas gebeurt.

Werkt door aan duidelijke taken met een geregelde steun.

Werkt uitgebreidere taken alleen af met een geregelde steun.

Zelfbeeld

Kan slecht reflecteren op de eigen prestaties.

Heeft moeite om de eigen prestaties goed te beoordelen.

Koppelt het leren gemakkelijk aan de persoon van de leraar.

Is gevoelig voor reacties van klasgenoten.

Interesse

Werkt aan de lesstof en de opdrachten zonder een direct verband te leggen met de eigen leefwereld; is wel gevoelig voor bijsturen en kan dan de link leggen tussen school en 'later'. Gedrag en opvattingen van leeftijdgenoten en van idolen zijn van invloed.

Is enigszins in staat om sociale aspecten en intellectuele aspecten van elkaar te scheiden.

Huiswerkattitude

Is afhankelijk van controle door de docent.

Werkt in eerste instantie voor de docent en minder voor zichzelf.

Verveelt zich snel als gedurende langere tijd aan een taak moet worden gewerkt.

B. Niveau/intellectuele capaciteiten:

Probleemoplossend Vermogen

Kan een korte uitleg/instructie begrijpen als er stap voor stap wordt uitgelegd.

Kan in eerste instantie niet veel gegevens tegelijk opnemen, bij herhaling en herkenning van een structuur gaat dit beter.

Kan geen grote denkstappen maken; denkstappen moeten verbonden worden aan concrete ervaringen.

Kan hoofd- en bijzaken moeilijk tot slecht onderscheiden; brengt zelf weinig ordening aan in de leerstof of gegevens.

Oorzaak en gevolgrelaties worden doorzien na herkenning van de structuur door herhaling.

C. Vaardigheden:

Concentratie

Kan zich concentreren op een taak die past en voldoening geeft.

Laat zich gemakkelijk afleiden door de omgeving.

Laat zich snel ontmoedigen door tegenslag en negatief commentaar. Is snel afgeleid en kan moeilijk gedurende wat langere tijd (10 minuten) luisteren.

Zelfstandigheid Is snel klaar met huiswerk.

Kan niet zelf plannen en heeft geen overzicht van taken.

Heeft duidelijke en herhaalde instructie nodig bij de uitvoering van taken.

Heeft veel bevestiging nodig om door te gaan.

4.5 VMBO BL

Basisprofiel

De leerling heeft in groep 6 t/m 8 op de toetsen die deel uitmaken van het leerlingvolgsysteem, over het geheel genomen op niveau IV en V+.

Wanneer de leerling niet op V+ niveau scoort, schakel dan over naar de beschreven LwOO-PrO procedure met het adaptief afnemen in groep 8 van de Cito M7 of M6 of M5 toetsen. Scoren die toetsen buiten de LwOO criteria dan weer de route volgen van de Plaatsingswijzer met B8 dan wel M8.

Advies Bao	B	
Cito LVS M8	niveau	Vaardigheidsscore
- begrijpend lezen	V+	> 35
- rekenen	V+	≥ 92
- spellen	V+	> 126
- technisch lezen (DMT)	IV	≥ 86
Cito LVS groep 6-7	De leerling heeft scores op minimaal V+ gehaald.	

Bespreekprofielen

Advies Bao	B			
Cito LVS M8	niveau	Vaardigheidsscore	niveau	Vaardigheidsscore
- begrijpend lezen	V+	≥ 35	V	≥ 24
- rekenen	V	≥ 88	V+	≥ 92
Cito LVS groep 6-7	<p>Indien er meer dan 2 keer een lagere V score dan bij het basisprofiel is aangegeven is behaald moet er sprake zijn van een gediagnosticeerde specifieke leer- of gedragsstoornis. Basisschool moet advies B onderbouwen. Kan leiden tot LwOO. Hiervoor dan wel de LwOO-PrO procedure volgen, zoals in deze brochure is beschreven.</p> <p>Ziet u in groep 7 al een BL vaardigheid van <34 en bij rekenen <87 dan geen B8 laten maken maar meteen adaptief toetsen in oktober zie hiervoor de LwOO-PrO procedure.</p> <p>Door de nieuwe cito normering I-V kan het zijn dat een leerling met de LwOO-PrO procedure juist buiten de criteria scoort en toch met Cito B8 of M8 geen VMBO B niveau heeft. De behaalde la scores in de LwOO-PrO procedure zijn dan bepalend. U kan dan toch een VMBO B advies onderbouwen.</p> <p>Mocht u in groep 7 vaardigheid BL zien van <24 en bij rekenen <67 dan toetsen voor ja-nee Praktijkonderwijs kies dan de adaptief de M5 toetsen.</p> <p>Werkhouding en sociaal-emotioneel functioneren zijn doorslaggevend voor beslissing B of LwOO met daarbij dan leerachterstanden die bij 2 vakken groter zijn dan 1,5 jaar, mits daarvan tenminste 1 vak begrijpend lezen dan wel rekenen is.</p>			
Beslissing	<p>Niet toelaten bij combinatie -/- (rood)</p> <p>Let op: indien met de LwOO-PrO procedure is aangetoond dan de leerling niet op 2 vakken 1,5 jaar leer achterstand heeft, dan kan de leerling wel worden toegelaten binnen VMBO B.</p>			

VMBO Basisberoepsgerichte leerweg

A. Werkhouding:

Inzet / tempo

Is afwachtend bij groepsopdrachten.

Gaat aan het werk als de docent daarvoor opdracht geeft.

Onderbreekt het werk regelmatig; is snel afgeleid door eigen gedachten en door wat er in de klas gebeurt.

Werkt door aan korte, concrete taken met een geregelde steun.

Werkt uitgebreidere taken niet of rommelig af.

Zelfbeeld

Kan een laag zelfbeeld en een geringe dunk van eigen capaciteiten hebben; is daarin bij te sturen.

Kan slecht reflecteren op de eigen prestaties.

Ziet het nut van het leren onvoldoende en probeert leren te ontlopen.

Heeft moeite om de eigen prestaties goed te beoordelen.

Koppelt het leren sterk aan de persoon van de leraar.

Is heel gevoelig voor reacties van klasgenoten.

Interesse

Werkt aan de lesstof en de opdrachten zonder een direct verband te leggen met de eigen leefwereld.

Gedrag en opvattingen van leeftijdgenoten en van idolen zijn heel bepalend.

Het sociale aspect staat boven het intellectuele aspect.

Huiswerkattitude

Is afhankelijk van controle en directe beloning door de docent.

Werkt voor de docent en minder voor zichzelf.

Verveelt zich snel als gedurende langere tijd aan een taak moet worden gewerkt.

B. Niveau/intellectuele capaciteiten:

Probleemoplossend Vermogen

Kan een korte uitleg/instructie begrijpen als er stap voor stap wordt uitgelegd.

Kan niet teveel gegevens tegelijk opnemen.

Kan maximaal twee denkstappen tegelijk aan.

Kan geen grote denkstappen maken; denkstappen moeten verbonden worden aan concrete ervaringen.

Kan hoofd- en bijzaken moeilijk tot slecht onderscheiden; brengt zelf weinig ordening aan in de leerstof of gegevens.

Oorzaak en gevolgrelaties worden slecht doorzien.

C. Vaardigheden:

Concentratie

Kan zich concentreren op een taak die past en voldoening geeft.

Laat zich gemakkelijk afleiden door de omgeving.

Laat zich snel ontmoedigen door tegenslag en negatief commentaar.

Kan moeilijk stil zitten en luisteren; is snel afgeleid.

Zelfstandigheid

Is snel klaar met huiswerk; werkt rommelig en vaak niet compleet.

Heeft vaak de spullen niet bij zich.

Kan niet zelf plannen en heeft geen overzicht van taken.

Heeft hulp nodig bij de uitvoering van taken.

Heeft veel bevestiging nodig om door te gaan.

Binnen de beroepsgerichte leerwegen (Kader en Basis) is leerwegondersteunend onderwijs daarbij vooral gericht op leerlingen met:

Moeilijkheden in de basisvaardigheden:

- Zwak verbaal vermogen en zwakke technische leesvaardigheden
- Een algemeen zwakke leerbegaafdheid
- Moeilijkheden bij het inprenten en verwerken van leerstof
- Grote achterstanden bij lezen, spellen en/of rekenen
- Concentratieproblematiek
- Slechte verwerking van meer complexe informatie
- Tempmoeilijkheden

Attitudes en gewoontes:

- Geringe motivatie voor algemeen vormende vakken
- Problemen in de zelfstandige organisatie van opdrachten

Relatieproblemen:

- Zich snel aangevallen voelen
- Relatieproblemen met opvoeders en leraren
- Relatieproblemen met leeftijdgenoten, zich openbarend als aandacht vragend gedrag, stoer doen, agressie, timide gedrag (terugtrekken, in zichzelf gekeerd zijn, meelopen, etc.),
- Een zeer weinig voor school stimulerend milieu,
- Kinderlijkheid,
- Belemmerende gezinsomstandigheden

Emotionele problemen:

- Onzekerheid
- Faalangst
- Een uitgebreide faalgeschiedenis

Contra-indicaties:

- Indicaties anders dan de genoemde criteria.
- Plaatsbaarheid in het regulier onderwijs.
- Een meer theoretische gerichtheid.
- Allesbepalende zware gedragsproblematiek waardoor het VSO-ZMOK een betere plaatsingsmogelijkheid biedt.
- Zware lichamelijke of zintuiglijke problematiek die vakuitoefening onmogelijk maken.

Het Praktijkonderwijs

A. Werkhouding:

Inzet / tempo

Is afwachtend bij groepsopdrachten.

Gaat aan het werk als de docent daarvoor opdracht geeft.

Onderbreekt het werk met grote regelmaat.

Werkt aan korte, concrete taken met een permanente steun/controlerend.

Impulsieve werk- en leesstijl.

Zelfbeeld

Heeft een slecht inzicht in eigen (on)mogelijkheden.

Sprake van onzekerheid en minderwaardigheidsgevoelens.

Kan slecht reflecteren op de eigen prestaties.

Faalangstig.

Koppelt leren en werken sterk aan de persoon van de leraar.

Is heel gevoelig voor reacties van klasgenoten.

Interesse

Werkt aan de lesstof en de opdrachten zonder een verband te leggen met de eigen leefwereld.

Gedrag en opvattingen van leeftijdgenoten en van idolen zijn heel bepalend.

Het sociale aspect is het meest belangrijk.

Een zeer weinig theoretische houding en interesse.

Huiswerkattitude

Is afhankelijk van controle en directe beloning door de docent.

Werkt voor de docent en minder voor zichzelf.

Algemene leerzwakte.

B. Niveau/intellectuele capaciteiten:

Probleemoplossend Vermogen

Kan een korte uitleg begrijpen als er per stap wordt uitgelegd.

Eén denkstap per keer.

Kan hoofd- en bijzaken niet tot slecht onderscheiden; brengt zelf geen ordening aan in de lesstof of gegevens.

Moeilijke verwerking van de leerstof.

Oorzaak en gevolgrelaties worden niet doorzien.

Een zeer weinig theoretische houding en motivatie.

Moeilijkheden met abstract denken.

C. Vaardigheden:

Concentratie

Kan zich concentreren op een kleine, gestructureerde taak die past en voldoening geeft.

Laat zich zeer gemakkelijk afleiden door de omgeving.

Laat zich snel ontmoedigen door tegenslag en negatief commentaar.

Kan moeilijk stil zitten en luisteren; is snel afgeleid.

Algehele concentratiezwakte.

Korte spanningsboog.

Geheugenproblemen.

Zelfstandigheid

Heeft vaak de spullen niet bij zich.

Kan niet zelf plannen en heeft geen overzicht van taken.
Heeft hulp nodig bij de uitvoering van taken.
Heeft veel bevestiging nodig om door te gaan.
Behoeft aan direct resultaat.
Onvoldoende gewenning aan grootschalige klassen en scholen.

Het VSO-ZMOK

A. Werkhouding:

Inzet / tempo

Niet in staat taken af te maken.

Maakt alleen die opdrachten af, die makkelijk afgaan.

Werkt niet of raffelt het werk zo snel als mogelijk af om maar klaar te zijn.

Zelfbeeld

Sterke onder- of overschatting van zichzelf.

Grote problemen met zelfreflectie.

Sprake van onzekerheid en minderwaardigheidsgevoelens.

Faalangstig.

Koppelt leren en werken sterk aan de persoon van de leraar.

Is heel gevoelig voor reacties van klasgenoten.

Interesse

Vindt alles tot juist helemaal niets interessant.

Huiswerkattitude

Geen huiswerkattitude aanwezig.

Sterk structuurgevoelig.

B. Niveau/intellectuele capaciteiten:

Probleemoplossend Vermogen

Gaat het probleem uit de weg (vermijdingsgedrag) of ziet geen probleem.

Problemen worden opgelost door gebruik van agressie of overlevingsstrategieën.

Hanteren van sociaal wenselijke antwoorden naar docenten en volwassenen, maar niet in staat om hun gedrag daadwerkelijk aan te passen.

Oorzaak en gevolgrelaties worden niet doorzien.

C. Vaardigheden:

Concentratie

Extreme concentratie om de buitenwereld buiten te sluiten versus zeer korte spanningsboog. Grote prikkelgevoeligheid.

Zelfstandigheid

Komen niet toe aan zelfstandig werken.

Continue controle op werk noodzakelijk.

Continue behoefte om gecontroleerd te worden.

Bevestigingvragend gedrag.

Het VSO-ZMOK is in principe bedoeld voor leerlingen die grote gedragsproblemen hebben. Deze gedragsproblemen hebben bij deze categorie kinderen nogal eens tot leerstof-achterstanden en remmingen in de sociaal-emotionele ontwikkeling geleid. De leerlingen zijn vaak kwetsbaar, hoewel hun gedrag dikwijls het tegenovergestelde lijkt uit te stralen.

In vergelijking met het leerwegondersteunend onderwijs kan gesteld worden dat het VSO-ZMOK meer die leerlingen opneemt, die onzekerheden naar buiten toe agressief afreageren. Daarnaast neemt het VSO-ZMOK die leerlingen op die niet door het reguliere voortgezet onderwijs geholpen kunnen worden. Het onvermogen om aan die onderwijsvormen deel te nemen is gelegen in een combinatie van kindgebonden factoren, sociale factoren en andere externe factoren.

De ondergrens van de IQ's en leerachterstanden is die van het praktijkonderwijs. Er wordt geen bovengrens gehanteerd. Naarmate de factoren zich opstapelen, is er meer indicatie om een leerling in het VSO ZMOK op te nemen.

Het ministerie heeft bepaald dat VSO ZMOK scholen in een grote regio samen moeten werken in zogenaamde Regionale Expertise Centra (REC's). Het CVI binnen een REC hanteert een landelijke uniforme toelatingssystematiek.

In zijn algemeenheid kan gezegd worden dat leerlingen die voor toelating op een VSO-ZMOK in aanmerking komen:

- Problematiek in en buiten school moeten vertonen
- Aangemeld moeten zijn bij jeugdhulpverlening
- Gediagnosticeerde, ernstige gedragsproblemen hebben
- Hierdoor in hun leren belemmerd worden.

Het VSO-ZMOK is daarbij gericht op kinderen met:

Moeilijkheden in de basisvaardigheden:

- Moeite met het accepteren van regels
- Een te snelle, impulsieve reactie
- Gebrek aan communicatieve vaardigheden en afstand in het oplossen van schoolse en sociale problemen

Attitudes en gewoonten:

- Een gewoonte om eerder met zowel verbale als fysieke agressie dan met woorden problemen op te lossen
- Zich snel aangevallen voelen
- Een langdurig lijdzaam verzet tegen regels

Relatieproblemen:

- Moeite met accepteren van gezag
- Problemen in de omgang met medeleerlingen zoals te sterke dominantie, agressie en outcast zijn
- Relatieproblemen met ouders, hetgeen op school doorwerkt

Emotionele problemen:

- Heftige emotionaliteit
- Het met agressie verwerken van teleurstellingen
- Grote behoefte zichzelf waar te maken

Contra-indicaties:

- Plaatsbaarheid in het regulier onderwijs met enige handelingsaanwijzingen.
- Een dermate situatie dat een 24-uurs behandeling op zijn plaats is.
- Een zware drugsverslaving.

5. Tijdpad doorverwijzing Voortgezet Onderwijs

Groep 7	
Oktober/november	Informatieavond voor de groepen 7 en 8. Tijdens deze informatieavond wordt de "Procedure doorverwijzing Voortgezet Onderwijs" met de ouders doorgenomen. Scholen uit het Voortgezet Onderwijs komen vertellen over hun school en tevens geven zij algemene informatie m.b.t. het Voortgezet Onderwijs.
Eind mei/begin juni	De schooladviesgroep komt bij elkaar om het voorlopige schooladvies op te stellen. Het voorlopige schooladvies wordt zoveel mogelijk in dakpan gegeven. De schooladviesgroep bestaat uit: de huidige leerkracht van groep 6, 7 en 8, de directeur en intern begeleider. Dit advies wordt gebaseerd op het leerlingvolgsysteem, het leerling dossier en de persoonlijkheid van de leerling. Tevens wordt er al geïnventariseerd of er leerlingen zijn die mogelijk in aanmerking komen voor een LWOO verwijzing.
Eind mei/begin juni	De ouders en leerlingen worden uitgenodigd voor een adviesgesprek. Tijdens dit gesprek wordt het voorlopige schooladvies aan de ouders en de leerlingen medegedeeld. Zij krijgen dit ook op papier mee. De leerlingen denken na over hun eigen ontwikkelpunten/leerdoelen in groep 8. Dit wordt in een adviesnotitie in ParnasSys vastgelegd en ondertekend door ouders. Het gesprek vindt plaats met minstens 2 leden van de schooladviesgroep.
Groep 8	
September/oktober	De leerkracht van groep 8 voert kindgesprekken met de leerlingen over hun ontwikkelpunten/leerdoelen in groep 8. Dit wordt op een praatformulier vastgelegd.
Oktober	Opstarten procedure LWOO-leerlingen. Dit traject staat los van de rest van de doorverwijzing Voortgezet Onderwijs en valt onder de verantwoording van de leerkracht en intern begeleider in samenspraak met ouders.
Oktober/november	Informatieavond voor de groepen 7 en 8. Tijdens deze informatieavond wordt de "Procedure doorverwijzing Voortgezet Onderwijs" met de ouders doorgenomen. Op verzoek kunnen scholen uit het Voortgezet Onderwijs komen vertellen over hun school en tevens algemene informatie geven m.b.t. het Voortgezet Onderwijs.
November t/m februari	De leerkracht van groep 8 informeert de ouders/kinderen over de voorlichtingsbijeenkomsten van de scholen voor voortgezet onderwijs in de regio. Ouders/kinderen ontvangen het boekje "Kies je school" waarin alle regionale scholen voor voortgezet onderwijs hun school presenteren. Ook bezoeken we met de groep onder schooltijd het Wellant college en maximaal twee andere scholen van voortgezet onderwijs van een verschillend niveau.
Februari	De schooladviesgroep stelt het definitieve schooladvies vast. De schooladviesgroep bestaat uit: de leerkrachten van groep 6, 7 en 8, de directeur en intern begeleider. Dit advies wordt gebaseerd op het leerlingvolgsysteem, de plaatsingswijzer, het leerling dossier en de persoonlijkheid van de leerling.
Februari	De leerkracht van groep 8 vult OSO in (Overstapservice Onderwijs) voor de VO-school. Daarin wordt tevens het definitieve advies vermeld.

Eind februari	Ouders en leerling ontvangen een uitnodiging voor een adviesgesprek. Tijdens dit gesprek wordt het definitieve schooladvies met de ouders en de kinderen besproken. De ouders krijgen een exemplaar mee van het digitale dossier (OT). Ouders kunnen hier eventueel hun zienswijze aan toe voegen. Het gesprek vindt plaats met minstens 2 leden van de schooladviesgroep.
Begin maart	Ouders en kinderen beraden zich op de school voor het voortgezet onderwijs van hun keuze en kunnen via school een inschrijfformulier ontvangen. Ouders zorgen voor een ingevuld inschrijfformulier en leveren dit op de Sint Jozef in, bij de leerkracht van groep acht.
Half maart	De leerkracht van groep acht stuurt de formulieren op naar de VO-school die door de ouders is gekozen. De leerkracht zet het overdrachtdossier in OT op definitief, zodat de scholen voor voortgezet onderwijs deze in kunnen zien. Vanaf dit moment verlopen de contacten tussen de ouders en de VO-school van keuze.
April/ mei	De leerkracht van groep acht geeft extra informatie aan de VO-scholen. Dit kan ook zijn op de "warme-overdracht" middag waarbij alle VO-scholen aanwezig zijn.
April	Afname CITO eindtoets.
Mei	De leerlingen krijgen de uitslag van de CITO Eindtoets in een gesloten envelop mee naar huis. Wanneer het advies van de Eindtoets hoger is dan het uitgebrachte schooladvies, dan moet de school het advies heroverwegen. Dit zou er toe kunnen leiden dat het schooladvies wordt aangepast. Dit gaat in overleg met de schooladviesgroep waarna een gesprek met de ouders volgt.